

Hvorfor ulighed er et argument *for* klimahandling

Workshop 2: *Ulighed i danskeres forbrug og klimaaftryk*

Anders Bjørn

På vegne af Klima- og Omstillingsrådet

8. Oktober 2025



AGENDA

14.00-14.15: Velkomst og introduktion

14.15-14.45: Oplæg

----- **15 min pause** -----

15.00-15.15: Intro til gruppebaseret diskussion

15.15-16.00: Grupperne arbejder

16.00-16.30: Plenumdiskussion og afrunding



**En snæver og en bred forståelse af
relationerne mellem klima og
ulighed**



Snæver og dominerende forståelse af ulighed

Hvis klimahandling går hurtigt, så øger den uligheden i samfundet og går ud over de svage.

Bred forståelse af ulighed og klimahandling

Kapitel 1:

Global ulighed betyder at Danmark som et rigt land med stor historisk ansvar bør handle hurtigere end lande i det globale syd.

Kapitel 2:

Hurtigere klimahandling herhjemme behøver ikke at føre til mere økonomisk ulighed blandt danskere.

Kapitel 3:

Klimapolitik som tager hensyn til ulighed og bygger på inddragelse kan øge den allerede høje folkelige opbakning til accelereret klimahandling.

Snæver og dominerende forståelse af ulighed

Hvis klimahandling går hurtigt, så øger den uligheden i samfundet og går ud over de svage.

Politik

Mette Frederiksen sætter spørgsmålstegn ved, om danskerne er parate til at give afkald for klimaet



Susie Jessen - Danmarksdemokraterne
August 11 · 🌐

Prisen på oksekød er helt absurd i øjeblikket! 😞
Og regeringen har ærligt talt kun gjort ondt værre!
I årevis har landbruget været under pres med trusler om voldsomme afgifter, hvilket har stoppet landmændene fra at investere og udvide. 🙄🔥
Det gør at de producerer mindre og at priserne dermed ryger i vejret.
Og det bliver kun værre i fremtiden med CO2 afgiften og kilometerafgiften!
Og et parti som Moderaterne, der slet ikke har fået nok. 😞
De vil have ENDNU flere afgifter på kød. 😞
Forbrugerne betaler prisen for politikeres dårlige beslutninger og kommer også til det i fremtiden 🙄🔥
Helt ærligt:
Hvornår forstår regeringen, at der er en virkelig dårlig idé at straffe de gode danske landmænd?



Jan Leo Knudsen
Ja det er rigtigt og regeringen gør ikke en disse for at få priserne ned
6w 39 🙄🔥
View all 15 replies

Jørgen Jepsen
Idioterne stemmer jo fortsat på hende. De kan li at blive røvpulet , DK frit fald
6w 67 🙄🔥🙄🔥

611



Danmarksdemokraterne
August 11 · 🌐

Da Mette Frederiksen blev statsminister kunne man få 500 g. hakket oksekød 20 kr. I dag koster 400 g. 58,95 kr.! Det er en forskel på 194%. Regeringen gør det dyrt at være dansker med alle deres afgifter! 😞 Enig? 🇩🇰👍

6.9K 1.5K comments 1.3K shares

»Fordi her er jeg meget optaget af, hvad sker der? En enlig mor med tre børn, som alle sammen går til fodbold, hun laver en gang imellem spaghetti-kødsovs, eller også så gør hun det rigtig tit, som jeg gjorde, da mine børn var mindre.«

Mette Frederiksen, 2022



Bred forståelse af ulighed og klimahandling

Kapitel 1:

Global ulighed betyder at Danmark som et rigt land med stor historisk ansvar bør handle hurtigere end lande i det globale syd.

Kapitel 2:

Hurtigere klimahandling herhjemme behøver ikke at føre til mere økonomisk ulighed blandt danskere.

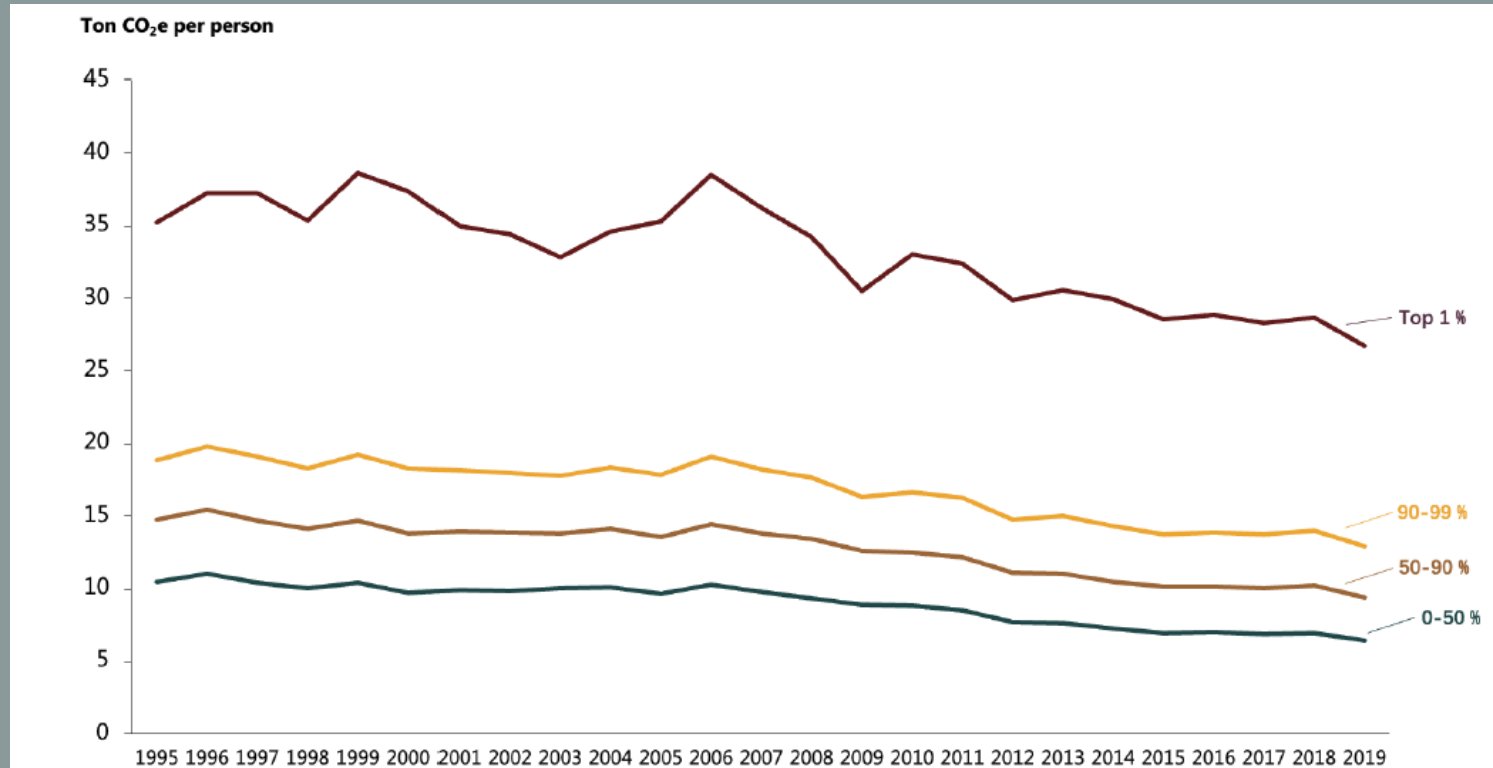
Kapitel 3:

Klimapolitik som tager hensyn til ulighed og bygger på inddragelse kan øge den allerede høje folkelige opbakning til accelereret klimahandling.

Ulighed I danskernes klimaaftryk



Dit aftryk hænger tæt sammen med din indkomst

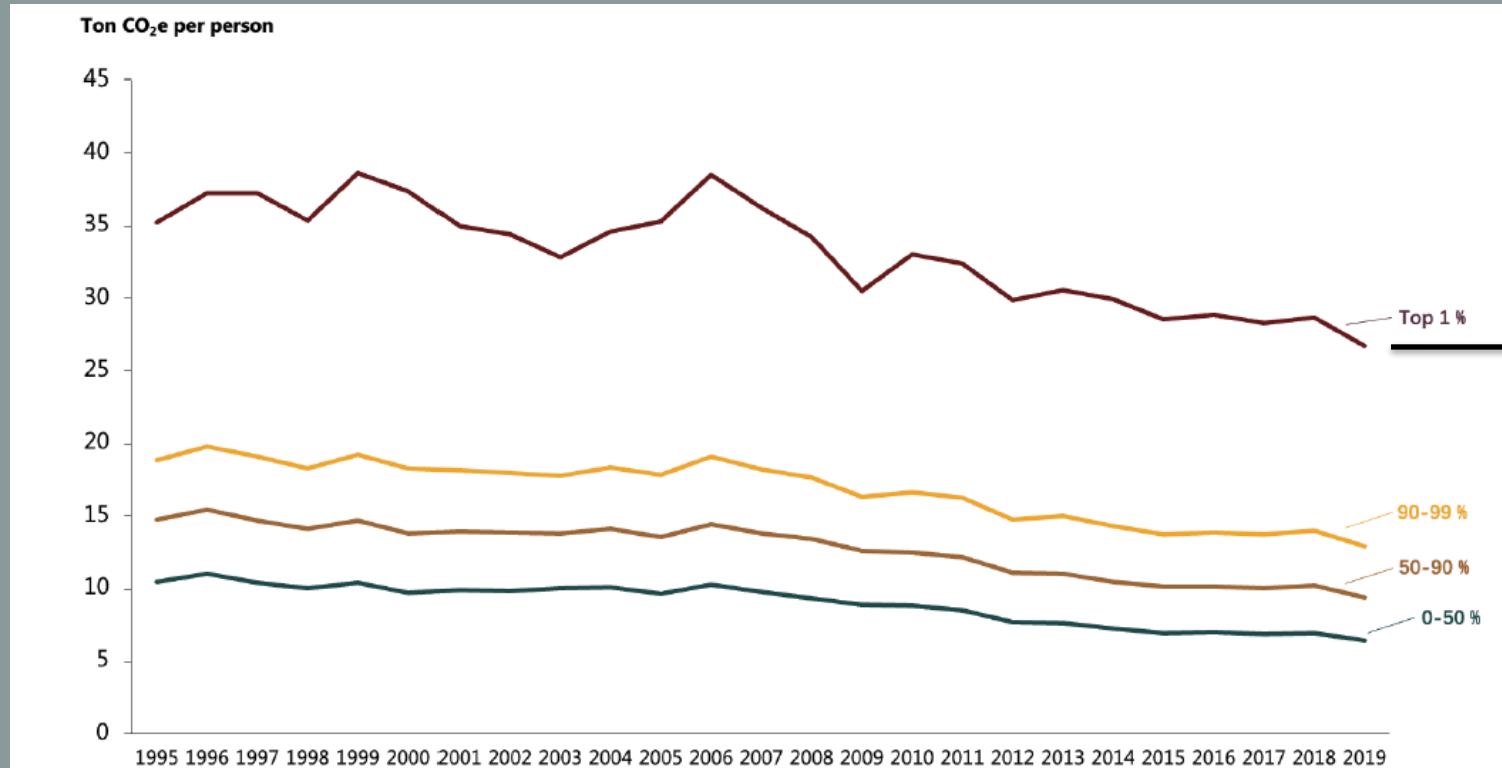


Figur 5: Klimaaftryk per person i forskellige indkomstgrupper i Danmark for perioden 1995–2019

Data er trukket fra World Inequality Database (WID, n.d.). Bemærk at klimaaftrykkene ikke indeholder udledninger fra investering af indkomst i aktier, med videre.



Dit aftryk hænger tæt sammen med din indkomst



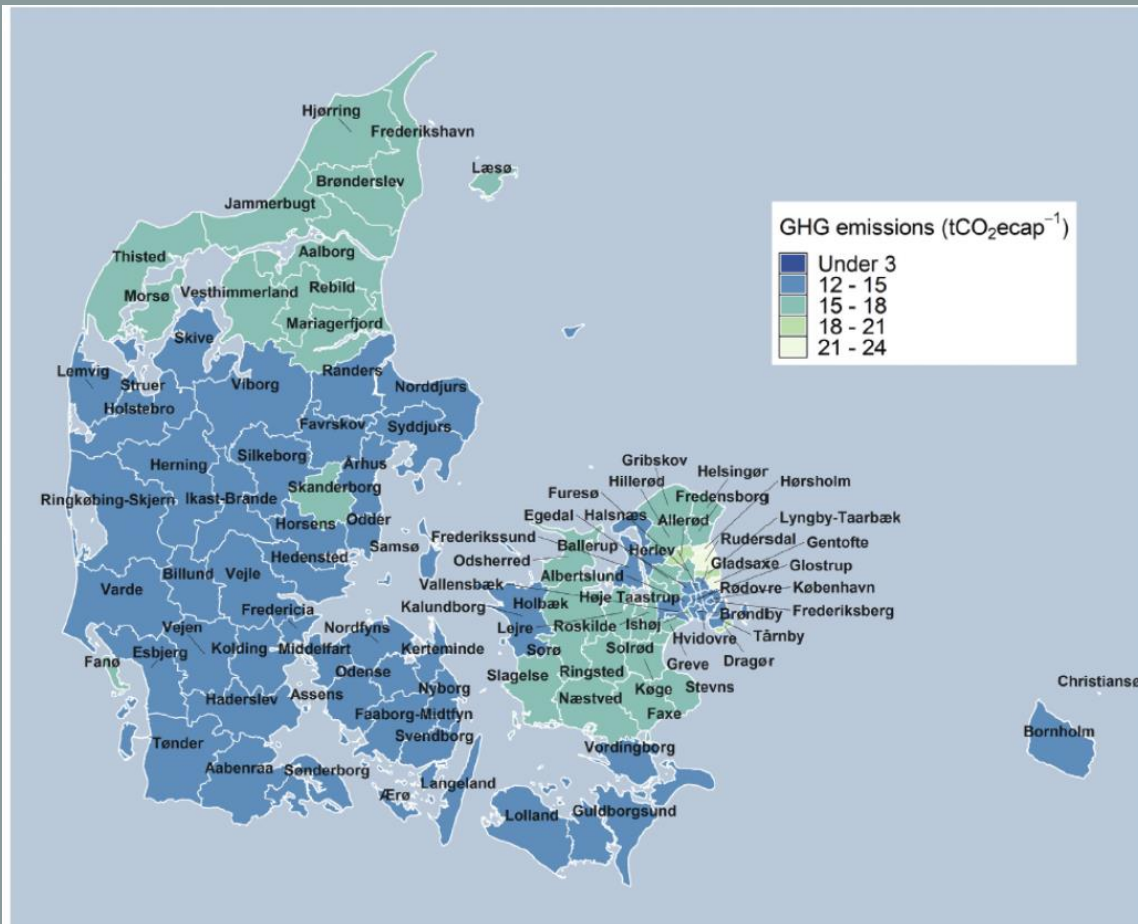
-Ca. 4 gange højere end "0-50%".
-Falder langsommere.

Figur 5: Klimaaftryk per person i forskellige indkomstgrupper i Danmark for perioden 1995–2019

Data er trukket fra World Inequality Database (WID, n.d.). Bemærk at klimaaftrykkene ikke indeholder udledninger fra investering af indkomst i aktier, med videre.



Hvor du bor betyder mindre



Figur 6: Forbrugsbaserede udledninger per indbygger i landets kommuner i år 2011

Bemærk at kommunernes udledning per indbygger ligger mellem 13 og 24 tCO₂e og at opgørelseskategorien "under 3" derfor ikke er relevant (Albert et al. 2020).

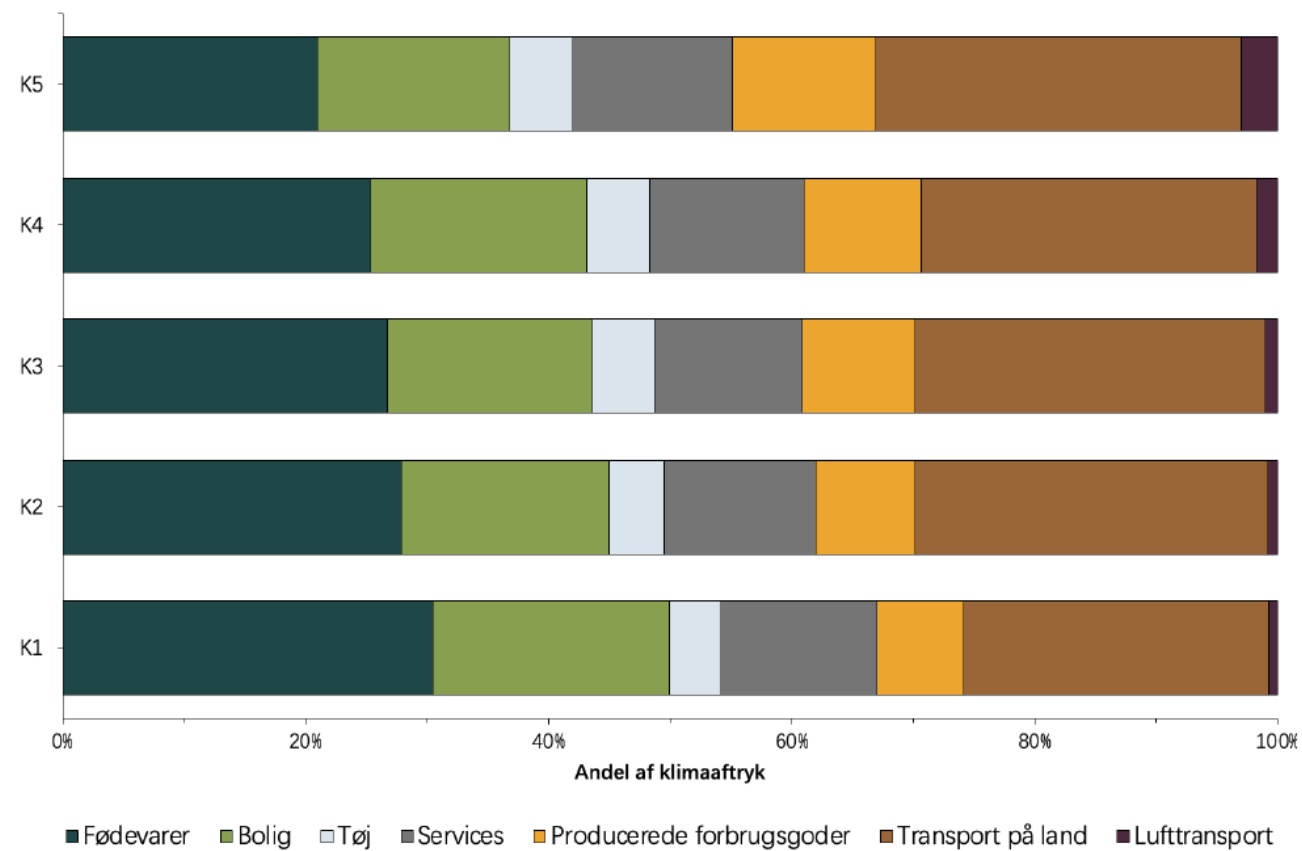
Forskelle på kommuner skyldes indkomst snarere end by vs. land:

- Laveste: Albertslund (13.1 ton/indbygger)
- Højest: Gentofte (24.1 ton/indbygger)



Rige forbruger anderledes end fattige

Forbrugskvintiler



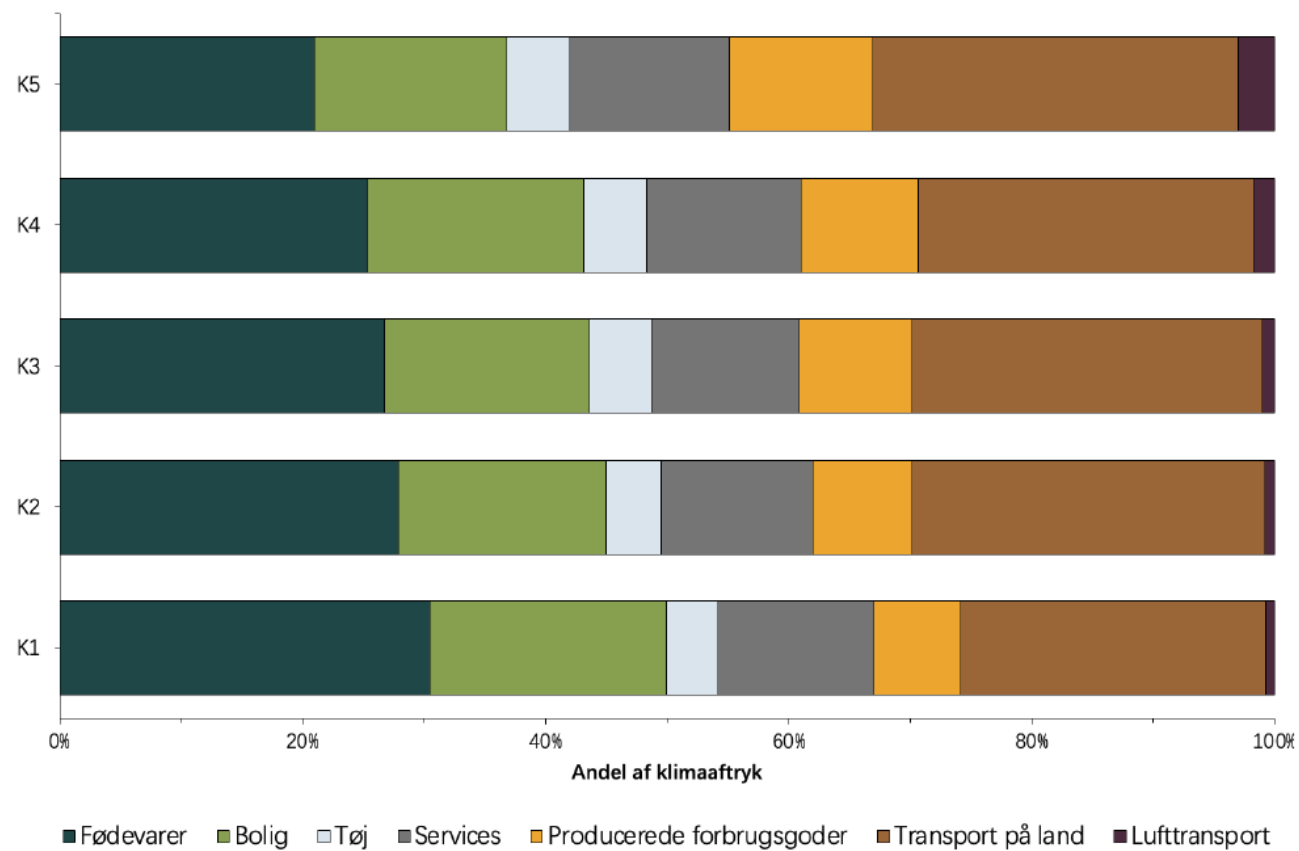
Figur 7: Sammensætningen af klimaaftrykket på tværs af forbrugskvintiler (2010).

K1 angiver de 20% med det laveste forbrug, osv. Data er udtrukket fra Ivanova & Wood (2020).



Rige forbruger anderledes end fattige

Forbrugskvintiler



← 21% for Fødevarer vs. 3% for Lufttransport

← 30% for Fødevarer vs. <1% for Lufttransport

Figur 7: Sammensætningen af klimaaftrykket på tværs af forbrugskvintiler (2010).

K1 angiver de 20% med det laveste forbrug, osv. Data er udtrukket fra Ivanova & Wood (2020).



Potentiale fra begrænsning af de rigestes forbrug

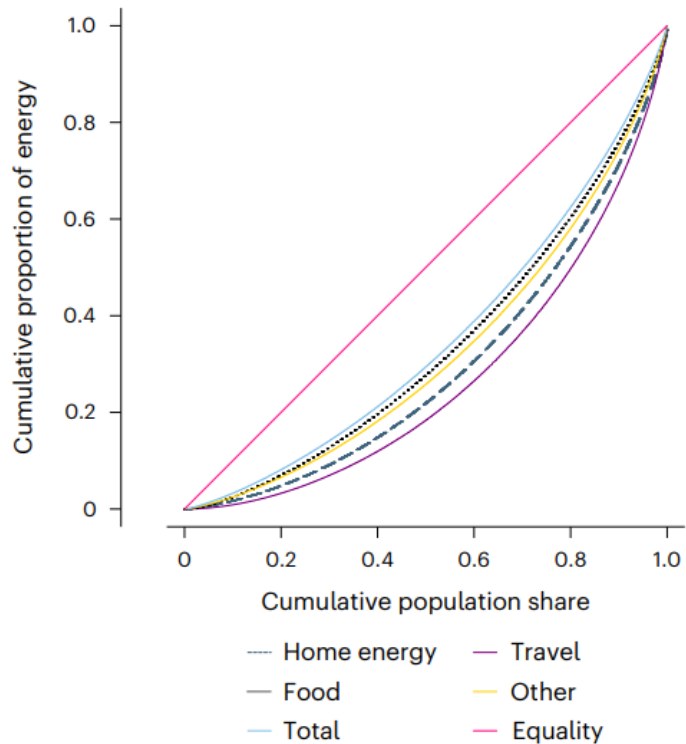


Fig. 1 | Inequality of energy use in 27 European countries. Lorenz curves for energy use related to home energy, travel, food, all other and total consumption. Lorenz curves depict cumulative shares of energy use compared to the cumulative share of population. Data: EU HBS 2015, 2010; Exiobase 3.7. The calculations include positive observations (across all consumption domains combined) and exclude the top 1% of outliers to address the infrequency of purchase problem. Sample size: 197,739 households.

<https://www.nature.com/articles/s41560-023-01283-y>



Potentiale fra begrænsning af de rigestes forbrug

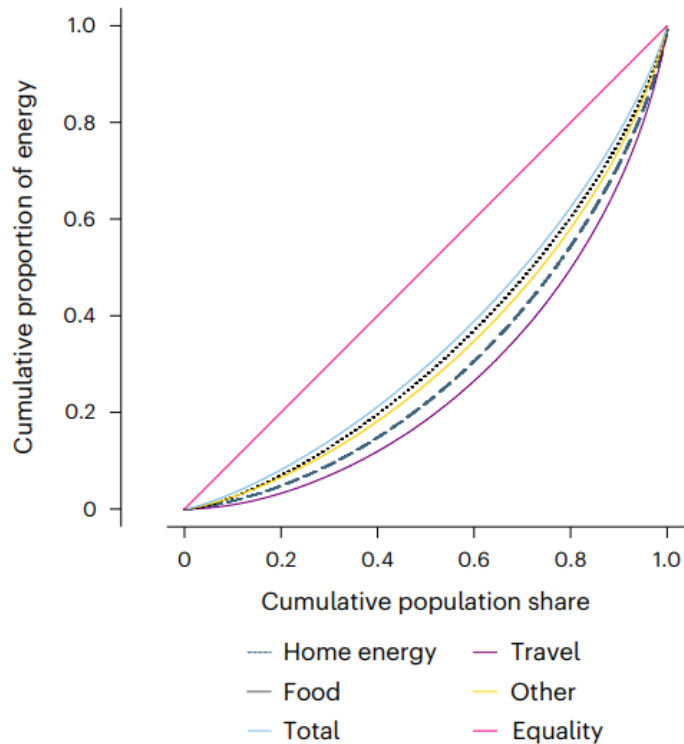


Fig. 1 | Inequality of energy use in 27 European countries. Lorenz curves for energy use related to home energy, travel, food, all other and total consumption. Lorenz curves depict cumulative shares of energy use compared to the cumulative share of population. Data: EU HBS 2015, 2010; Exiobase 3.7. The calculations include positive observations (across all consumption domains combined) and exclude the top 1% of outliers to address the infrequency of purchase problem. Sample size: 197,739 households.

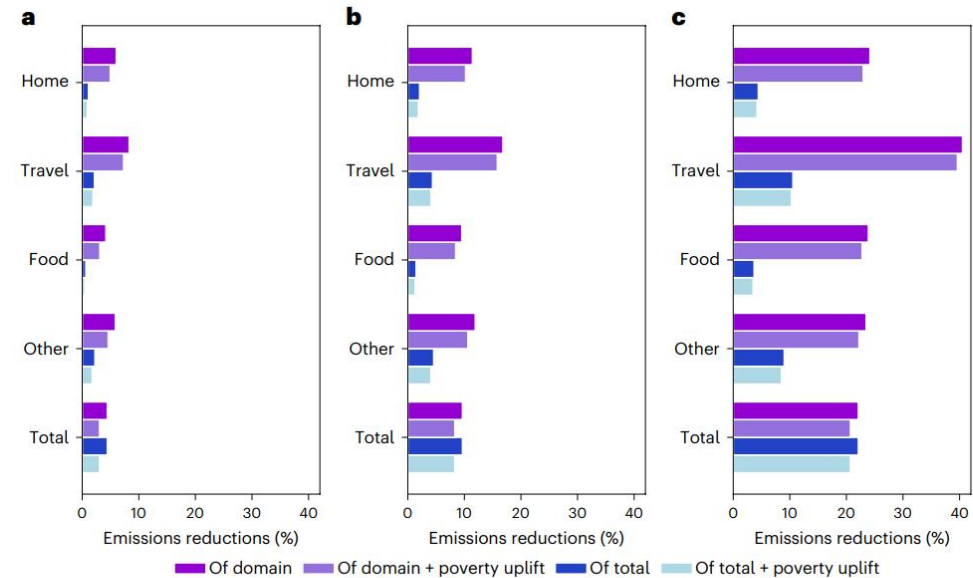


Fig. 2 | Emissions reduction of capping high-level energy use. Emissions reductions as a percentage of emissions in different domains (home energy, travel, food, all other consumption) and as a percentage of total emissions, with and without increasing energy use by low consumers in poverty to the 20th percentile ('poverty uplift'). **a**, Emissions reductions of limiting energy use by the top 10% of energy users to the 90th percentile. **b**, Emissions reductions of limiting energy use by the top 20% of energy users to the 80th percentile.

c, Emissions reductions of limiting energy use by above-mean energy consumers to the mean. Data: EU HBS 2015, 2010; Exiobase 3.7. Calculations exclude the top and bottom 1% of emissions and income outliers and values at or below zero to address the infrequency of purchase problem. Sample sizes: home energy $n = 259,921$; travel $n = 207,875$, food $n = 264,154$, other consumption $n = 266,222$, total $n = 266,252$ households.



Eksempel: højest CO₂-skat på luksusprodukter

Article

Luxury-focused carbon taxation improves fairness of climate policy

Yannick Oswald,^{1,4,*} Joel Millward-Hopkins,² Julia K. Steinberger,^{2,3} Anne Owen,² and Diana Ivanova²

¹School of Geography, University of Leeds, Leeds LS2 9JT, UK

²Sustainability Research Institute, School of Earth and Environment, University of Leeds, Leeds LS2 9JT, UK

³Institute of Geography and Sustainability, Faculty of Geosciences and Environment, University of Lausanne, Lausanne, Switzerland

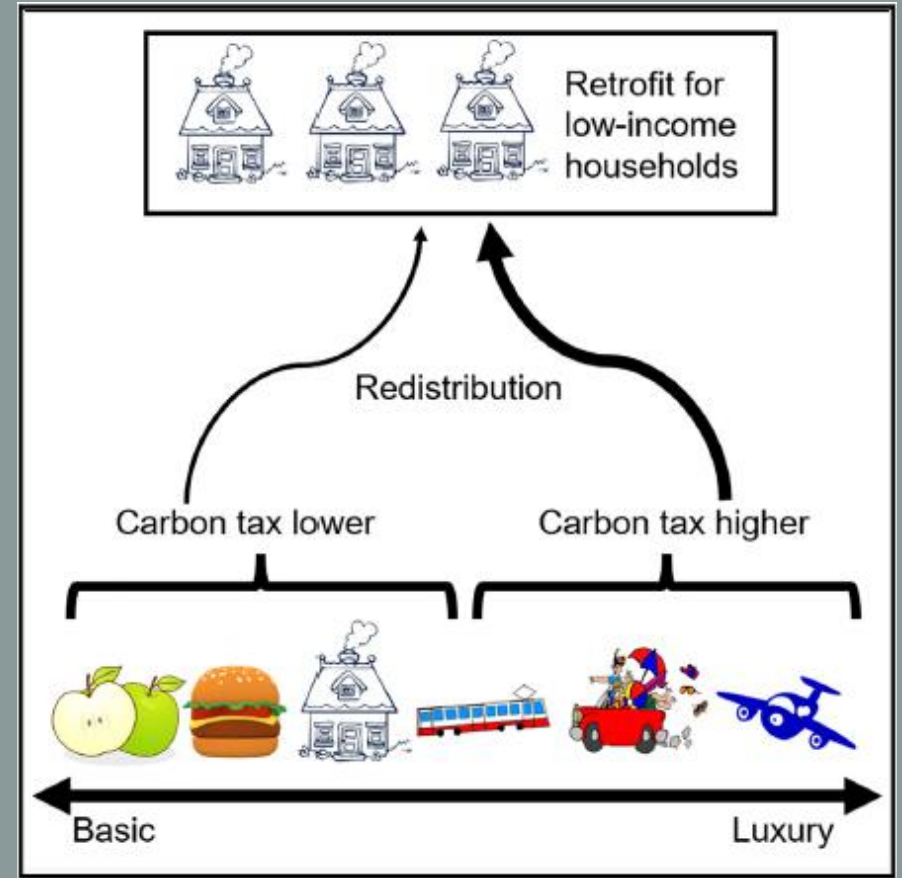
⁴Lead contact

*Correspondence: y-oswald@web.de

<https://doi.org/10.1016/j.oneear.2023.05.027>

SUMMARY

Equitable climate policies are required for a just and rapid energy transition. A widely discussed climate policy instrument is carbon taxes. Previous studies of the distributional implications of carbon taxation focused on uniform carbon taxes across sectors. Differentiated tax rates across goods and services received less attention. Here we model an alternative carbon tax design accounting for the distribution of household consumption and carbon footprints across 88 countries covering the global north and south. The policy distinguishes luxury and basic consumption and sets higher carbon prices for luxury. **The policy reduces yearly global household emissions by 6% compared with no policy and inequalities are reduced compared with no policy and compared with a uniform carbon tax.** By 2050, the policy saves around 100 gigatonnes carbon dioxide equivalents, which is 75% of what is needed for households to remain within a 2° consistent climate pathway.





Eksempel på konkrete politiske tiltag i Danmark

- Odsherred kommune har lagt et loft over størrelsen af nybyggede sommerhuse.
- Gladsaxe kommune har sænket bebyggelsesprocenten på grunde fra 30 til 25% i 2025.





Konklusion

- Danskere med høj indkomst har disproportionalt højt klimaaftryk og aftrykket fordeler sig anderledes på forbrugskategorier (og individuelle produkter) end andre indkomstklasser.
- → Potentiale for at målrette tiltag mod "luksusprodukter" (f.eks. flyrejser) samt generiske produkter der forbruges i høje mængder (f.eks. diverse energiformer eller m² bolig).

PAUSE



AGENDA

14.00-14.15: Velkomst og introduktion

14.15-14.45: Oplæg

----- **15 min pause** -----

15.00-15.15: Intro til gruppebaseret diskussion

15.15-16.00: Grupperne arbejder

16.00-16.30: Plenumdiskussion og afrunding



Workshop og diskussion

Workshop

Diskuter et eller flere konkrete tiltag som kan reducere Danmarks forbrugsbaserede udledninger uden at skabe mere økonomisk ulighed.

Inspiration til valg af tiltag (og gruppe):

- Hvilket niveau er tiltaget rettet mod?
 - Nationalt?
 - Regionalt?
 - Kommunalt?
 - Virksomheder?
 - Andet?

Inspiration til valg af tiltag (og gruppe):

- Er tiltaget rette mod "Avoid", "Shift" eller "Improve"?

Tabel 1: Eksempler på Avoid, Shift og Improve tiltag for bygninger, transport, kost og forbrugsgoder. Baseret på Creutzig et al. 2022a,b.

	Avoid	Shift	Improve
Bygninger	Mindre bygningsstørrelse (f.eks. kompakt bydesign, beskatning af ejendomme efter areal pr. person etc.); Lavere rumtemperatur (f.eks. afgifter og oplysningskampagner)	Delebaserede former for beboelse (f.eks. incitamerter og ordninger til kollektiver, bofællesskaber etc.)	Energirenovering af bygninger; Intelligente systemer til regulering af energiforbrug
Transport	Reducer passagerkilometer (integreret byplanlægning for at undgå vækst i transport, økonomiske incitamerter til mindre transport)	Offentlig transport, cykling, gang (f.eks. økonomiske incitamerter, udbygning af offentlig transport); Delebiler (fremme delebilsordninger gennem incitamerter);	Elektriske og mindre biler (stop for nysalg af fossilbiler, regulering af bilstørrelse)
Kost	Reducer madspild (f.eks. oplysningskampagner, klar datomærkning, gebyr pr mængdeenhed affald m.m.)	Mere plantebaseret kost (f.eks. kostråd; plantebaseret kost i det offentlige; produktafgifter på animalske produkter)	Energieffektiv madlavning (f.eks. oplysningskampagner)



Inspiration til valg af tiltag (og gruppe):

- Er tiltaget rettet direkte mod forbrugsudledninger eller mod mere indirekte indflydelse på Danmarks klimaaftryk?

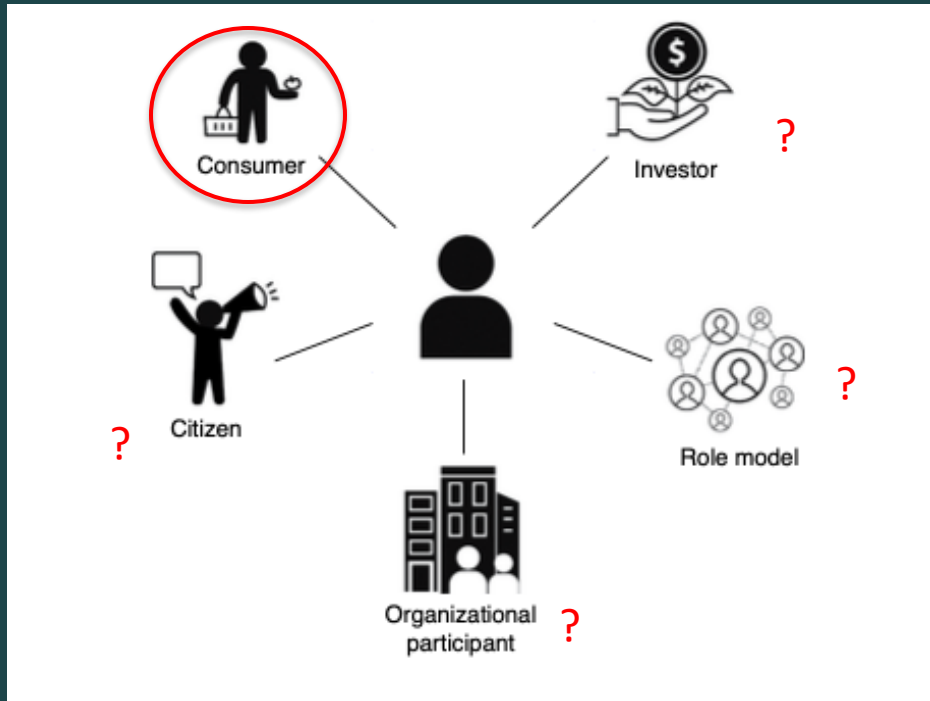


Fig. 1 | Five roles through which people of high SES can influence GHG emissions. People with high SES have disproportionate climate influence via their roles as consumers, investors, role models within their social networks and for others who observe their choices, participants in organizations and citizens seeking to influence public policies or corporate behaviour. Image credit: Emma Li Johansson (Illustrations) and the Noun Project (<https://thenounproject.com/>).

nature energy

PERSPECTIVE

<https://doi.org/10.1038/s41560-021-00900-y>

Check for updates

The role of high-socioeconomic-status people in locking in or rapidly reducing energy-driven greenhouse gas emissions

Kristian S. Nielsen¹, Kimberly A. Nicholas², Felix Creutzig^{3,4}, Thomas Dietz^{5,6,7} and Paul C. Stern⁸



AGENDA

14.00-14.15: Velkomst og introduktion

14.15-14.45: Oplæg

----- **15 min pause** -----

15.00-15.15: Intro til gruppebaseret diskussion

15.15-16.00: Grupperne arbejder

16.00-16.30: Plenumdiskussion og afrunding



Vi ses næste gang til workshop 3: Sådan undgår vi gule veste, når vi accelererer klimahandling

Tid: 22/10, kl. 14-17

Sted: Rolighedsvej 23